

TORONTÁL

Ára	Szerkesztőszőg és kiadóhivatal: Vel Beckserek, Obilityeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:	Ára
1	Telefonszámok: Szerkesztőszőg 281 Kiadóhivatal 21	Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész ővre . 300 D Negyedővre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D	1
Din	Sürgőnycim: Torontál, Veliki Beckserek		Hirdetések díjazabás szerint	Din
			Megjelenik naponta délben	

A kultura utja.

A bánáti magyar kulturegylet a napokban kezdi meg őjből működését és ezuttal Madách Imre halhatatlan szellemével indul el áldásos utja felé. A magyar kulturegylet előkelő esőndben végzi nemes hivatását, nem képvisel semminemű irodalmi pártpolitikát, jelvénye nem a kard, zászlaján nem ragyognak harcok jelszavak. A magyar kulturegylet zajtalanul dolgozik a lelkek megnevesítésén, töretlen energiával tanít és egyre csak tanít, hálás kegyelettel fordul az irodalmi mult megszentelt tradíciói felé, de sohasem zárkózott el a modern szellemi világ megnyilatkozásai elől sem. A kulturegylet mindenkor azt az emelkedett szempontot képviselte, hogy a művészet végtelen birodalmát az idő fel nem parcellázhatja, hogy a mult szellemi eredményei szervesen kapcsolódnak bele a mába s hogy akkor tölti be feladatát a legméltóbban, ha két kézzel nyul bele a kultura máig összehordott kincs-halmába és két kézzel szőrja szét a győngyöt mindenfelé, ahol ragyogásában és szépségében győnyörködni tudnak.

A háborút követő időben és manapság is sok szó esik a lelkek devalvációjáról, arról, hogy az emberek gondolkodása rideg materializmusba veszett és hogy a szépség utáni őrök törtetés az emberben mindjobbán megfogytatkozik. Ha ez a tétel igaz és számtalan szomorú jel tanuskodik mellette, úgy kétszeresen meg kell becsőlni a kultura még meglévő pilléreit, úgy teljes odaadással kell győnyörködni abban a tiszta Vesta-tűzben, amely a lelkekre borzó éjszakában utat és célt mutat. A bánáti szerény kulturegylet is ilyen világító torony a körötte zajongó vásári élet sőtét hullámaiban, amelynek fényét néhány igazlelkű ember nem szőnő hevőlete adja, akiknek tekintete ma is, a megváltozott világ minden realis törtetésé mellett, szilárdan és rendületlenül a régi ideálra, a régi szépségelvre tapad. Minden szeretőkünk és minden elismerésünk az ővéké, akik hívó szóval, buzdítással és tettel elvezetnek minket a kultura őrökké virágzó, hervadást nem ismerő szigetei felé.

Mi őnnepi őrának érezzük a kulturegylet minden előadását, amikor levette a napi gondok sarnit, emelkedett lélekkel ősszeolvadhatunk művészettel és tudománnyal. Értékeljük és jelentősége szerint mérlegeljük azt a termékeny munkát, amelyet továbbképző tanfolyamok létesítésével végez a lankadást nem ismerő vezetőség. Helyi fiókok megteremtésével kint a községekben épít őj hajlékot a kulturának, ahol

a testet törő munka után olykor a nép egyszerű gyermeke is felfigyelhet a művelődés messze világokból jövő harsona-szavára. Ez a munka a szó legnemesebb értelmében vett béke munkája, áldásthozó és lelket idomító, igaz emberek igaz célkitőzése.

A könyvirás fájdalmas meddő-sége, a közművelődés ügyének mel-lékkérdéssé züllése idején bizakodó lelkesedéssel kell koszoruzni azt a sugaras akaratot, amely a gondolkodó embert, az észlelynt visszaadja eredeti hivatásának. A céltlító, messze néző szándéknak erre a magaslatára nem érnek fel a mindennapi politika sokszor zavaró hullámai, a kulturegylet fegyverek esőrenése és harci jelszavak zugása idején is meg nem rendőlve és meg nem ingatva folytatja a közműve-

lés békés, derős munkáját, amely végső eredményében a kardforgató harcost a megértés belátó szolgáljává, a győlöletet ősszesimulássá, a bosszút szeretetté varázsolja.

Madách szellemével indul ez időn őjtára a kulturegylet, azzal a szellemmel, amely grandiózus elgondolással rajzolja ki a hol fellendő, hol alábukó emberiség pályáját és arra tanít, hogy tul az egyes lezárt történelmi korszakokon, végig az ember őjtján zivataros és napsugaras időkben egyaránt a sors rendteléséből az őrök fejlődést szolgáljuk. Ezt a törvényszerűséget tudatosítja nagyvonalu tevékenységével a kulturegylet, amely nehéz időkben is küzd a szép-őg ideáljért és bizva bízik az eljővendő szebb napokban.

ő véleményük kikérése után döntenek majd ebben a kérdésben.

Mint hogy a törvényhozó bizottság egyelőre még egyetlenegy törvényjavaslatot sem vitatott meg, valószínűleg rövid időre elnapolják a szkupstinát. A törvényhozó bizottság a szkupstina szőnete alatt megvitatja a „nemzeti elismerőről” szőló törvényjavaslatot.

A szkupstina hétfői őlésén folytatja a fogyasztási adóról szőló törvényjavaslat elvi vitáját. Valószínű, hogy a törvényjavaslatot a szkupstina keddi őlésén már meg is szavazzák.

A német kaoszból.

4 „Torontál” tudósítójának távirata

Hamburg, okt. 28.

A kommunista lázadásban résztvevők fölött bíraskodó kivételes bíróság ma helyszíni szemlét tartott a külvárosokban, ahol a leghevesebb barrikádharcok folytak le.

A vádlottak őriási tömegéből egyelőre tizennyolcat ragadtak ki, akiket egyéb bűnökön kívül a rendőrök meggyilkolásáért vonnak felelőségre. A letartóztatások és házkutatások még egyre tartanak.

Berlin, okt. 28.

Miután a szászországi kormány kommunista tagjai a lakosságot a birodalom elleni lázadásra izgatták, a birodalmi kancellár felszólította Zeigner szász miniszterelnköt, hogy mondassa le a szász országos kormányt, minthogy a birodalmi kormány nem ismeri el őbbé. A birodalmi kormány egyuttal közölte vele azon intézkedéseket, amelyeket haladéktalanul megtesznek, ha a szász kormány a felszólítást visszautasítja.

Dresden, okt. 28.

Freibergben komoly összeűtközések voltak a radikális elemek és a birodalmi véderő között. A harcban négy katona sebesűlt meg, tizenhárom tüntető meghalt és husz megsebesűlt.

A román trónörökös elutazott Beogradból. Károly román trónörökös és felesége Jelena hercegnő, kik tudvalevően a trónörökös keresztelője őta Beogradban voltak, tegnap délután négy őraker különvonaton elutaztak Bukaresibe. A beogradi állomásra Aleksander király, Pasity miniszterelnk, Emandj román követ és a követség személyzete, dr. Ninesity külügyminiszter és Jankovity Velizár közlekedési miniszter kísérték ki a román trón örökösét.

Protics Sztoján meghalt.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, okt. 28.

A politikai életnek nagy gyász-a van. Protity Sztoján volt miniszterelnk, országgyűlési képviselő, a jugoszláv újságíróegyesűlet elnöke ma délután 3 óra 40 perckor hosszabb betegeskedés után meghalt.

Protity Sztoján halála őszinte részvétet keltett mindenfelé, mert politikája, amely őt a tulzó nacionalistáktól ideálisabb emberi célok felé vitte, a napi politikusok értékénél jóval magasabba emelte. Beesűletes, hazáját igazán szerető ember volt, akinek politikai erényeit és emberi kvalitásait még politikaiellenfelei sem tudták elvitatni.

Protity Sztojánban a parlamenti politikai pártok legnagyobb emberüket veszítették el, mert őmbár a radikális-párt tagja volt, hűve volt a tartományok autonomiájának.

A dzsombolji Csekonits-uralmat megvette egy angol-francia társaság.

— Beogradi tudósítók jelentése. —

Beograd, okt. 28.

Csekonits Endre gróf sequestrum alatt álló dzsombolji birtokát egy angol-francia érdekeltség megvette. Az igazgatóság, amelynek székhelye Londonban van és ott is van bejegyezve, a következő tagokból áll: Lord Cozens-Hardy, a lordok házának tagja, egyuttal elnöke az érdekeltségnek. P. Gnzide, Indochina volt helytartója Páris, dr. Mogan Gyula ügyvéd és egyetemi tanár Zagreb, Comte E. de Naleche, a Journal des Debats igazgatója Páris, Sir Edmond Slade, az angol tengerészet admiralisa, London. Az érdekeltség a birtokból, amely az agrárreform irracionális vezetése folytán sokat szenvedett, ismét mintagazdaságot akar létesíteni. Az új érdekeltség címe „Dzsombolj estates limited” (Gospodarstvo Dzsombolj d. d.)

A ruhrvidéki nagyiparosok és szövetségközi bizottság tárgyalásai.

Páris, okt. 28.

A lapoknak jelentik, hogy a szövetségközi ellenőrző-bizottság Düsseldorfból érkezett híradása szerint a ruhrvidéki nagyiparosokkal, köztük Stinnessel is, a dologi szolgáltatásokban folynak a tárgyalások. A megegyezés minden pillanatban várható.

A politikai helyzet.

Beograd, okt. 29.

A vasárnap, mint rendesen, minden nagyobb esemény nélkül mult el. Délelőtt Pasity miniszterelnk és Jovanovity Ljuba házelnk tanácskoztak egymással arról, hogy a parlament folytassa-e működését azon idő alatt is, míg a pénzügyi bizottság a budget-t tárgyalja, vagy nem. A miniszterelnk és a házelnk végűl abban állapodtak meg, hogy Javanovity Ljuba érintkezésbe fog lépni az ősszes pártvezérekkel és az

tély
náll!
ér galamb
15. táncol
A háziasan
szett kítűnő
szolgálni.
t zenekara
t kőr:
vendéglős.

váth
19. sz.

okot,
ellen-
rcse-
zere-
vala-
knak
knak

ivtetik.

ny
1922

oz.

etében.

zde

ka-
ben.
phatók

ika

kg-os
299

u. 3.
ktáron.

szeket?

szaki
edős
va 2.
kiesny-
t, dina-
relését.
tantár!

di

ff
Zsák-
Novi
Sür-
Kra-
Sür-
ár-
Bécs,

Letartóztatták a pancsevoi pénzügyigazgatót.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Panesevo, okt. 28.

A „Pancsevác” írja, hogy a Zsan—Dragicsevitj-féle afférral kapcsolatban újabb letartóztatások történtek.

Mint ismeretes, Dragicsevitj pénztárnok háromnegyed milliót adott ki kamatra Zsan Szava tekintélyes alibutnári földbirtokosnak, melynek váratlanul történt rovincsolás alkalmával a nyomára jutottak. Azóta mindketten a pancsevoi ügyészség fogházában várják a bíróság ítéletét. A kínos ügyben most újabb fejlemények állottak be, amennyiben letartóztatták Risztity Vladát, a pancsevoi kerületi pénzügyigazgatóság főnökét, Zivanovity Branko ellenőrt és Swarzenberger N. tisztviselőt.

A nyomozás nagy apparátussal folyik és előreláthatólag még sok érdekes részletet vet a felszínre.

Sikkasztó selyemgyári igazgató.

A beogradi „Balkan” legújabb számában közli, hogy Batianu János, a kovini selyemgyári telep főnöke nagyobb összeget sikkasztott az állam kárára és az egész összeget elmulasztta.

A kereskedelemügyi minisztérium vizsgálatot indított Batianu ellen, aki már napok óta sehol sem mutatkozik. A minisztérium a novisadi selyemgyár főpénztárnokát küldte ki Kovinba, hogy az ottani pénztárnál rovincsolást végezzen. A novisadi főpénztáros azonban nem tehetett eleget a minisztérium utasításának, mert a kulcsok az eltűnt főnökéknél vannak.

A vizsgálat legújabb adatai szerint Batianu nemcsak pénzt sikkasztott, hanem az egyik nagy üres barakkot, amelyben selyemgubókat szoktak beraktározni, eladta egyik kovini gazdának. A rendőrség keresi a sikkasztó selyemgyári főnököt.

Furfangos család vásárlási könyvecskéivel.

Ravasz módon megkárosítottak egy becskerekí kereskedőt.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, okt. 29.

Érdekes módon károsítottak meg egy becskerekí kereskedőt. A kérdéses kereskedő egyik rendezvényére kitépelt több nagyobb tételeket felsoroló lapot a vásárlási könyvecskéjéből és így a tényleges összegnél jóval kevesebbet fizetett ki hitelezőjének. A furfangos csalásra véletlen folytán rájött a kereskedő, aki a békés megegyezés meghíusulása esetén peres utra tereli az ügyet.

Eichert Ferenc Hajduk Veljkova (Mercey) utcai fűszerkereskedőnél már hónapok óta rendszeresen vásárolt be Csernyul Fülöp orosz emigráns és a felesége. Minden hónapban pontosan fizettek, úgy hogy eleinte semmi kifogás sem merült fel az orosz házaspár ellen. Legutóbb a kereskedőnek feltűnt, hogy

Hatvan éve nem volt ilyen meleg október.

A mezőgazdaságnak kedvez a meleg időjárás

Budapest, okt. 28.

Az időjárás az erősen induló októberi napok után váratlanul kiderült és valószínűs tavaszi éghajlatba fordult az idő. A budapesti Meteorológiai Intézet a váratlan időváltásról a következő jelentést adta ki:

A meleg őszi időjárás a légnyomás különös elosztása okozza. Napok óta állandóan a déli negyedből jön a légáramlat, mert a légnyomás északnyugaton és északon napok óta alacsony, viszont délen és délnyugaton állandóan magas. Ezek a légnyomási viszonyok okozzák, hogy a hőmérséklet az egész kontinensen jóval magasabb a normálisnál.

Az átlagost ilyen mértékben meghaladó október végi idő hatvan év óta nem észleltünk és ez sokáig em-

lékezetes marad a meteorologia történetében.

Ami a prognózist illeti, egyelőre tartós maradhat ez a tavaszi ős, de viszont számítani lehet arra is, hogy hirtelen légnyomási fordulat az időjárást éppen ellenkezőjére változtatja. A szokatlan időjárás egyik különössége, hogy még éjjel sem hűl le a levegő.

Ennél a klimatikus változásnál valószínűleg a napfoltok játszák a főszerepet, mindenesetre tény az, hogy a Duuna-medence egyre változó időjárása a mezőgazdasági kultúrát sokszor súlyos probléma elé állítja.

Az őszi meleg időjárása ezúttal nagyon jó hatással van a mezőgazdasági munkákra.

Gazdasági körökben a meleg őszi időjárást igen előnyösnek tartják. A meleg nagy hasznára van a szántás-vetési munkálatoknak és a szüretelést is megkönnyíti. Az őszi melegnek valószínűleg jó hatása lesz a jövő évi termésre is.

dacára annak, hogy hónapról-hónapra többet vásárolnak be, az árcímek befizetett összegek mégis mindinkább kisebbednek. Utána nézett feljegyzéseiben és megrökönyödve tapasztalta, hogy a befizetett összeg és a könyvelésében kimutatott követelés között ezerhatszáz dinár különbség van.

Kérdőre vonta tehát Csernyuk feleségét, aki hosszas vonakodás után átadta a vásárlási füzetet. A kereskedő a füzet átvizsgálásánál megállapította, hogy abban összesen 17 lap van, ami csak úgy lehetséges, hogy az egyik számmal teleirt lap hiányzik. A kereskedő sejtése bevált, mert nemcsak annak az egy lapnak, hanem még számos más, tételekkel teleirt oldalnak sem tudott a nyomára jutni. Érdekes, hogy a kisebb összegekkel megterhelt oldalak mind megvannak s csak a nagyobb tételeket felsoroló lapok hiányzanak. A vásárlásnál tehát már úgy jártak el, hogy a zsír, enkor és más drága cikkek egy oldalra jussanak.

A kereskedő feljelentést tett a rendőrségen az orosz emigráns ellen.

Lezárták a tomasováci Temes hidat.

A vitás tulajdonjog miatt megnehezült a közlekedés.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, okt. 29.

A tomasováci Temes-híd javítási ügye — mint ismeretes — már hónapok óta húzódik. A fahíd, amelyen meglehetősen nagy forgalmat bonyolítanak le, s amelynek elsőrendű fontossága van a vidék áruszállítására, az állandó használat folytán annyira megrongálódott, hogy hova-tovább használhatatlanná vált. A környékbeli, tehát közvetlenül érdekelt községek hatóságai nem egy esetben intervenáltak a híd sürgős helyrehozatala érdekében, a kamara két ízben is átiratot intézett a megyéhez, amelyben a munkálatok elrendelését kérte, mindanyiszor azonban eredménytelen maradt az akció. A híd egyre rongálódott s nem akadt senki, aki a korhadt deszkákat

ujakkal cserélte volna fel és az alapperendázatát kijavította volna.

Értesülésünk szerint a munkálatok azért késtek, mert a fontos közlekedési hid tulajdonjoga körül kétségek merültek fel. A megye arra az álláspontra helyezkedett, hogy a fahíd a járás tulajdonát képezi s így a fenntartási költségek is a járást terhelik, melyek a befektetett összeget viszont az érdekelt községekben behajthatnák. A járás szintén elhárította magától az anyagi megterhelést és a birtokjogot a megyére háritotta. A vitás ügyben kölcsönös megegyezés alapján egy vegyes bizottságra bízták a tulajdonjog eldöntését.

A bizottság még nem határozhatott a bonyolult kérdésben, de mindenesetre siettetni fogja a döntést a tegnap beállott váratlan fordulat. Tomasovác község előjárósága ugyanis jelentette, hogy a Temesfolyón átvezető fahídat kénytelen volt lezáratni, mert a rajta való közlekedés életveszélyessé vált.

A hidon való közlekedés beszüntetésével a környékbeliek csak nagy körútak árán juthatnak el a Temes egyik partjáról a másikra.

A ruszkoszelói dobrovoljacok sérelme.

Az agrárreform minisztériumban orvoslást ígértek.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, okt. 29.

Megírta a „Torontál”, hogy a bánási Ruszkoszelo községben csaknem tragikus következményekkel járt a legújabb tervbevetett földosztás. Mint közöltük, a községben megjelentek a becskerekí agrárreform hivatali tisztviselői és kijelentették az érdekelt dobrovoljacok előtt, hogy a birtokukban lévő hat-százharminc holdas birtokot elveszjék, illetve fölössztják. A dobrovoljacok természetesen erről hallani sem akartak és hangoztatták, hogy ragaszkodnak jogos birtokukhoz és attól semmiesetre sem hajlandók megválni. A kiküldött hivatalnokok a válasszal nem elégedtek meg, hanem a kapott parancsukhoz megfelelően kimentek a vitás területekre

és előkészületeket tettek a földosztási munkálatok megkezdéséhez. Időközben értesültek a dobrovoljacok is a készülő eseményekről, számszerint mintegy hetvenen fel-fegyverkeztek és kimentek a határba, hogy megvédjék tulajdonukat. A dobrovoljacok azonban ennél tovább mentek és szétkergették a tisztviselőket.

A napokban — mint megírtuk — deputáció ment Beogradba, mely Setyerov Szlavko dr. bánati demokrata-párti képviselő vezetésével szövé tette a sérelmet az agrárreform minisztériumban. A minisztériumban a küldöttség egyik tagjának kijelentése szerint meghallgatásra találtak és megnyugtatták a deputáció, valamint az interveniáló képviselőt, hogy mindent meg fognak tenni az ügy kedvező elintézésére érdekében.

Az érdekelt dobrovoljacok — mondotta informátorunk — érdeklődéssel várják, hogy a szóbeli ígéretet, vajjon tényleg tett is fogja-e követni. Különben — jegyezte meg a küldöttség kérdéses tagja — a napokban Becskerekre jön a kiküldött dobrovoljac szervezet elnöke, aki személyesen interveniál a becskerekí agrárreform hivatalnál.

HIREK

Leszállott egy repülőgép Becskerekben. Szombaton délután fél öt óra tájban a katonai gyakorlóteremben a Lukács-féle szeszgyár közelében leereszkedett egy katonai repülőgép. A gépen, melyet egy főhadnagy vezetett, Steiner kapitány jött Panesevórol különféle hivatalos teendők elintézésére. A repülőgép vasárnap délelőtt visszatért Panesevóra.

Madách-ünnepség Becskerekben. Madách Imre száz éves születési évfordulóját Becskerek magyarsága is kegyelettel ünnepli meg. A Bánási Magyar Közművelődési Egyesület vasárnap, november 4-iki felolvasó ülése keretében Marton Andor fogja méltatni Madách Imrét, mint költőt, míg illusztrációképpen az Ember tragédiájának két jelenetét mutatják be az Ady Társaság Színházának tagjai Juhász Ferenc rendezésében. A kísérő zenét Láng Imre karmester vezényli. A felolvasó ülés, amelyet a Magyar Közművelődési Egyesület közgyűlése előz meg, délután fél 5 órakor kezdődik.

Vrsacon bezárták a mozikat. Vrsacról jelentik: A vörhenyjárvány folytonos továbbterjedésére való tekintettel elrendelték a vrsaci mozik lezárását. A mozitulajdonosok már be is szüntették az előadásokat.

Városi közgyűlés Panesevón. Panesevo városi közgyűlési tanácsa má. hétfőn délután három órakor közgyűlést tart. A közgyűlésen Margan Vladimir dr., az új polgármester egyúttal elmondja a programtervezését.

Demokrata népgyűlés. November negyedikén a demokrata-párt Bresztovácón nagy népgyűlést tart, amelyen Boskovity Dusán országgyűlési képviselő beszámolót ad a politikai helyzetről és a párt állásfoglalásáról.

A subotici jogi fakultás vizgái.
Podgradzki Josif október hó 24-én a subotici jogi fakultáson diplomát nyert.

Megkezdte munkáját a panesevoi vámhivatal. A panesevoi másodosztályú fővámhivatal hosszas küzdelem árán végre helyiséget kapott. A vámhivatal a Male és a Vojvode Bojovitya utca sarkán lévő épületben megkezdte működését.

Sikkasztó rendőrdíjok. Budapestről jelentik, hogy Renner János rendőrdíjok a hivatalos letéptényekből ötszáz millió koronát elsikkasztott és Csehszlovákiába akart szökni. A sikkasztót a pályaudvaron azonban elfogták és az elsikkasztott összeget idegen valutában megtalálták nála.

Elhalasztott ítéletkihirdetés. Megírta a „Torontál”, hogy Jovanovity Lenka szerbaradáci cigányasszony bűnügyében, aki szuggeszeio segítségével kifosztotta Klecker Erzsébet és Karapandsof Mina becskerek-i asszonyok lakását, szombaton délelőtt hirdetik ki a novisadi tábla, mint fellebbezési bíróság ítéletét. Az ítéletkihirdetés azonban a görögkeleti ünnepre való tekintettel elmaradt s a tábla határozatát csak ma, hétfőn közlik az elítéltekkel.

Lemondott a városgazda. Mihajlovity Jasa városgazda, aki Treisz Géza távozása óta töltötte be közmegelédésre a város gazdasági hivatalának vezetői állását, lekötözt és elhagyja a város szolgálatát. Mihajlovity, aki végzett gazdasz. az écskai uradalom szolgálatába lép mint gazdatiszt.

Amerikai bíró furesa ítélete az öngyilkosjelölt felett. Köztudomású, hogy az amerikai bírák ítéleteiben sokszor eltérnek a törvényes paragrafusokba foglalt rendelkezésektől. Így tett legutóbb Ohio állam egyik bírója, aki egy 60 éves ember felett ítélték. A vádlott 6 gyermek anyja, büne az volt, hogy öngyilkossági kísérletet követett el, amelyet mások meghiúsítottak. A bíró az öngyilkosjelet 24 órai fogságra ítélte és az ítélet utasítja a vádlottat, hogy ez idő alatt halottának képzelje magát és töltsen el az éjszakát hullák között, talán mégis jobban meg fog tetszeni neki az élet, mint a halál.

A „Neues Wiener Journal” jubiláris száma megérkezett és kapható az Orient főutcai üzletében. Egy szám ára 4 dinár.

Sulyos adókirovás Panesevon. Egy panesevoi szerb lap írja, hogy az ottani kereskedők nagyon elégedetlenek a panesevoi adókirovás miatt és főképpen Jovanovity Szvetislávra, a bizottság elnökére neheztelnek, aki oly sulyos adókirovásokhoz adja hozzájárulását, amelyek a kereskedelmet a tönk szélére juttatják. Az eddigelő kirótt adók végösszege meghaladja a tizenöt millió dinárt, ami máris túlhaladja a város teherbírását.

Letartóztattak egy kommunista képviselőt. Beogradból jelentik, hogy ma délelőtti Beograd város dektívjei letartóztatták az állomás Pavlovity Pavle volt kommunista képviselőt, aki annakidején, amikor a király elleni merényletből kifolyólag vád alá helyezték a kommunista képviselőket, emigrált és most engedély nélkül visszajött az ország területére. Beograd rendőrfőkapitánya egy havi fogházra ítélte Pavlovity Pavlet.

A szegény ember elégtétele.

A szegény ember az egyszerű ember. Mert az egyszerű ember becsületes. Nem tud más lenni. A becsületesség pedig meztelenséget jelent a harcban. Pedig harc van; a világ nagy háboruja az egyes ember háborujává lett, mindenki ellen. A becsületes ember úgy áll ebben a személyes harcban, mint az a katon, aki meztelenül áll a szörnyök rohamában. Biztos, hogy ledöfik. Így döfik le a becsületes embert a mindennapi harcban. Szegény marad. Ez az ő formája: egyszerű, tehát becsületes, becsületes, tehát szegény. Ez a tömeg. Azt is lehetne mondani: ezek az élhetetlen emberek. A nyáj. Fölöttük robognak a nagy harácsolók. Akik hirtelen kibukkannak és szédítő milliárdokat görgetnek maguk alá. — Ezek a zseniális emberek. A vakmerők. A szegény ember szédületesen néz maga fölé és tehetetlen. Jönnék, akik mondják: tessék, szabad az út, akárki felülkerekedhetik, akárki megcsinálhatja a szédítő vagyont — ha van esze hozzá. Sokszor hiszünk is, hogy napjaink roppant vagyonszerzői, a villámgyors és szédítő meggazdagodások titka a zsenialitás, az ész. És ebbe bele is nyugodnánk, — Nincs tehetségem, nincs eszem hozzá, hogy kihasználjam a megbomlott világ konjunktúráját, nyugodjak bele tehát; szegény maradok. — Csakhogy időnként jön egy-egy hullám, egy kis szélroham és fölfedi a hirtelen gazdagokat. — És akkor látom, hogy a kábító vagyonok harácsolásához nem volt elég a zsenialitás, az ész. Valami kellett hozzá, amire én képtelen vagyok. Becstelenség. Tág lelkiismeret. A becsület hiánya. Hazárd vakmerőség, amelynek nincsenek skrupulusai. Ilyenkor kiderül:

A párisi gyerekek nem járnak iskolába. A párisi Excelesior meglepő és szenzációs leleplezést közöl: azt írja, hogy a párisi iskolák üresek. A francia kormány az utolsó években meglehetősen szaporította az iskolák számát és most egyszerre csak azt jelentik, hogy a lakosság nem iratja be a gyerekeket az iskolába. Ez meglehetősen szomorú és Berad közoktatásügyi miniszter most szigorú intézkedéseket tett, hogy a gyerekeket beirassák az iskolába és taníttassák is.

Görög kereskedők Becskerekén. Becskerekre tegnap néhány görög kereskedő érkezett, akik tetőcserepeket vásárolnak Görögországba való exportálásra. A kereskedők — értesülésünk szerint — máris jelentékeny mennyiségű árut vettek.

Borgia Lukrécia — a legtalányosabb összetételű asszonyélet történetét egész legendakör övezi. Egyik része a legsötétebb bűn, hol ifjúságának már bimbó korából titokban gyermeke született, Borgia Lukrécia gazdagon változatos élet-történetébe a végzet árnyékaként rajzolódik bele testvére, Caesare Borgia alakja. Mint minden Borgia, ő is izzó szenvedéllyel született és fékezhetetlen szerelme Lukrécia iránt véresen gázol át minden akadályon, mely őt Lukrécia-tól eltávolítja. A másik része Lukrécia új házasságával, a ferrarai udvar magasztos ideálja lesz, a legtökéletesebb feleség és anya, aki esupa boldog-ágot áraszt maga köré. Mint asszony ragyogó szépség a trón magasságába emelkedik, szerelem, bűn és vér festi színessé az emléket. — E nagyszabású film tulszárnyal minden eddig látott filmet és a nagy sikerhez még hozzá járulnak az igaz, nagy művészek, mint: Liane Haid, Käthe Waldek-Osvald, Conrad Veidt, Paul Wegener, Albert Bassermann remek alakításai. — E remek érdekfeszítő film I. része kedden és szerdán 6 és fél 9 órakor, II-ik része esütörtökön és pénteken 6 és fél 9 órakor kerül bemutatásra az International Bioskopban. Jegyek elővételben délután 4 órától a pénztárnál kaphatók.

ez a titka a kápráztató vagyonoknak. És mert ez időnként mégis kiderül, ez a szegény ember elégtétele.

Könyveljünk el most is egy kis vigasztaló elégtételt. A pesti tőzsde nagy matadorjait szinte járványszerűen éri most a leleplezés. Egymásután bukfenecznek a magasból. Olvassuk, valami Ernst József tőzsdébizományos hét milliárddal nem tud elszámolni. Valami Róth Ármín ötszázmillió differenciával áll a rendőrség előtt, valami Feldmann Ferencet ugyancsak százmilliók miatt tartóztattak le s ma még megszámlálhatatlan milliók miatt ül már a Garai cég két tagja, Roxer Ernő és Kálmán Zoltán. Kik ezek az emberek? Máról holnapra léptek a milliárdok kegyébe.

Alig harmincévesek. Az egyik fogatot tartott, a másik három autóval száguldott Wien, Berlin és Páris között. Fejedelmi lakosztályaik voltak a metropolisok legelőkelőbb hoteljeiben. Róth Ármín 26 éves, pár hét alatt spekulált össze 5-6 milliárdot, hét automobilra volt szüksége, hogy mindenütt ott legyen, ahol le kell csapnia. Budapesti megbízottja egy Komlós Géza nevű nygvancsak 26 éves fiatal zseni; a Váci-utcában ötszobás főúri lakása van a mozi-zinésznek, aki éjszakai helyeken. Feldmann Ferenc, aki elegáns magánfogatot tartott, még krakéler is volt, egy év alatt hét párbajt vívott. A zsenik ma valamennyien a rendőrség előtt dideregnek — s a százmilliók és milliárdok, amiket kicsalnak, összeharácsoltak és elpusztultak, az a tandij a szegény embertől, aki hiszékenyen a tőzsdére vitte pénzét. Mert a szegény ember mindig rosszul jár, mindig ráfizet — ezt a sovány kis elégtételt, a zsenik bukását is neki kell megfizetni!

Megtámadott tanító. Frajity Giga szerbaradáci földmives megtámadta és tetteleg bántalmazta Toronyanski Aleksander tanítót. Az eljárást az erőszakos földmives ellen megindították.

Vas- és fémöntvényeket kereskedő, Veliki Becskerek. — Telefon: szám 329.

Szabadlábba helyeztek két foglyot.

Kegyelmet kapott két sulyosan elítélt rab

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, okt. 29.

A becskerek királyi ügyészség az igaz-ügyyi miniszter leirata alapján tegnap szabadlábba helyezett két foglyot, akik az itteni ügyészségi fogházban töltötték ki büntetésüket.

Az egyik szabadlábba helyezett rab Perkin Andrija vranjevo-i földmives, aki két bátyja, Perkin Mitra és Perkin Zsiva segítségével még 1920 október havában leszúrta Bugarszki Bátor husz éves legényt, állítólag azért, mert az egyik nőrokonát meg akarta szöktetni. Perkin Andriját az 1920-ban, december 7-én megtartott főtárgyaláson nem gyilkosság, hanem csupán halált okozó sulyos testisértes büntetésben találták vétkesnek, míg Perkin Mitrát és Zsivát mint felbujtókat ítélték el. Az ítélet annakidején mindhárom vádlottra öt-öt évi fegyházat rótt ki. Az elítéltek fellebbezése folytán a bűnügy megjárta a felőbb fórumokat is, amelyek jóváhagyták az elsőfoku határozatot.

Az igazságügyi miniszter a napokban hozott döntésében a becskerek-i ügyészség előterjesztése alapján engedte Perkin Andrijának a büntetés hátralévő részét, illetve feltételeken szabadlábba helyezte, mivel a becskerek-i fogházban eltöltött két éves és két hónapi fogsága alatt példásan viselkedett. Két évet és két hónapot tehát kitöltött volt, körülbelül ugyanennyit engedtek el a büntetésből az amnesztia után, úgy hogy néhány hónapi fogság kitöltése maradt volna hátra, ha az igazságügyi miniszter másképp nem intézkedik.

Ugyancsak az igazságügyi miniszter határozatának megfelelően engedték szabadlábba Marko Voin becskerek-i földmivest, akit lopás miatt másfél évi börtönre ítélték. A büntetésből nyolc hónapot leült, négy hónapot az amnesztia, a hátralévő négy hónapot pedig most az igazságügyi miniszter intézkedése folytán engedték el.

A két fogoly még szombaton elhagyta a becskerek-i fogházat.

Sport

Vasárnapi eredmények.

Slavija b) — Zseljeznicsar b) 1:0.
Kadima — Obility 1:1 (1:1).

Serlegmérkőzés. Bíró: Brkity. Az első féldő mezőnyjátéka után Kadima szerzi meg a vezetést a 17-ik percben Kovalszki szép lövésével, amit az Obility a 30-ik percben Tapavieski révén kiegyenlít. A második féldőben mindkét csapat igen sokat támad, de eredmény nélkül. A Kadimából Leffelholz és Ko-

Vásártartási engedélyt kapott Idjos község. A bánági Idjos község vásártartási engedélyt kapott a kereskedelmügyi minisztériumtól. A minisztérium a kérelemnek megfelelően április 7., június 7. és október 9-ében alapította meg az idjosi országos vásárokat.

Áttulásokat és csekkkiirasokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár** valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére **valuta-biztosításokat** legjutányosabban esz közöl a **Nagybecskereki Takarékpénztár, Veliki Becskerek, Korona szálló épület.** Telefon: Pénztár 18. Tel.: 329.

